

REGLER FOR
KÅRING AV
BUKKER
OG
DØMMING AV
MELKEGEIT

§ 1 Avlstiltaket «kåring av bukkekje»

Avlsmål for norsk melkegeit er ei robust, høystilt melkegeit med gode bein og klauver. Juret skal være godt egnet til maskinmelking. Med hensyn til geitenes evne til å ferdes i utmarka er det i tillegg viktig at juret er velforma med god «bakkeklaring».

Geitene skal ha gode bruksegenskaper, dette av hensyn til dyrets velferd og arbeidssituasjonen og økonomien til dyreholder.

Avlstiltaket «kåring av bukkekje» har som formål å kvalitetssikre bukkekje for bruk i geiteavlen.

Norsk Sau og Geit (NSG) er ansvarlig for avlstiltaket kåring. Alle kåringer skal foregå i samarbeid med NSG.

Kåring kan gjennomføres både ved et kårings sjå og ved gårdskåring. NSG anbefaler at det gjennomføres gårdskåring da dette gir vesentlig mindre sjanse for smitteoverføring.

Utstiller må være hovedmedlem av NSG eller husstandsmedlem knyttet til et hovedmedlemskap for besetningen.

Regler for kåring utarbeides av Fagrådet for geit i NSG og fastsettes av styret i NSG.

§ 2 Utstilling/kårings sjå

- Arrangør av utstilling/kårings sjå må ha tillatelse fra Mattilsynet. Kåringsansvarlig må senest 7 dager før sjået sende melding til Mattilsynet lokalt som beskrevet i Dyrehelseforskriften § 10.
- Arrangør av kårings sjå må gjøre avtale med NSG om dette i god tid før arrangementet gjennomføres.
- Arrangør av utstilling/kårings sjå må gjennomføre arrangementet på en slik måte at sjansen for smittespredning mellom flokker blir minst mulig. Dyrene skal være oppstallet slik at det ikke er fysisk kontakt mellom dyr fra ulike flokker.
- Syke dyr og dyr fra buskaper som er pålagt sjukdomsrestriksjoner, kan ikke møte på kårings sjå.
- Alle bukker som stilles til kåring skal innrapporteres til NSG sin database over kårrede bukker, dette selv om bukken vrakes ved kåringen.
- Arrangør for kårings sjået eller gårdskåringen må sikre at kåringsdommeren har gode arbeidsforhold, slik at dommeren kan foreta en grundig vurdering av bukkekje som stilles.

§ 3 Kåringsdommer

- For å dømme bukker og geiter etter dette regelverket skal dommeren være oppført i NSG sitt register over kåringsdommere.
- Dommeren godtgjøres for jobben av NSG etter satser vedtatt av Fagrådet for geit.
- Kåringsdommeren skal dømme i samsvar med NSGs kåringsregler og instruksjer gitt av Fagrådet for geit. Kåringsdommeren har et selvstendig ansvar for å holde seg oppdatert på gjeldende regelverk.
- Dommeren har ansvar for å unngå smittespredning ved dømming.
- Ved gårdskåring hos dyreeier skal dommerne vise respekt for smitteverntiltakene på gården.

- Dommeren er enerådende og skal vise en besluttsom opptreden som inngir tillit til de vurderinger som blir gjort.
- Dommeren skal opptre høflig og vennlig og begrunne resultatet overfor utstillere.
- Dommeren har ansvaret for å rapportere inn kåringsresultatet i NSGs avlsdatabase snarest, og seinest 3 dager etter kåring.

§ 4 Utstillere

- Det er fødebesetning som stiller bukkekje til kåring og melkegeit til dømming.
- Fødebesetningen må være medlem av Geitekontrollen.
- Dyr som skal kåres eller stilles på utstilling må meldes inn til arrangør på forhånd, innen fastsatt frist.
- De innmeldte dyra skal være på utstillingsplassen til fastsatt tid, og ingen kan føre bort dyr før styrer av sjået gir lov til det.
- Utstilleren må selv sørge for røkt, stell og fôr til dyra sine. Arrangøren har ikke noe ansvar for utstilte dyr, utstillere eller andre som møter på sjået.
- Utstilleren må garantere at han ikke skjuler feil ved dyra.
- Utstillere må akseptere at dyra blir vist fram og bedømt slik dommeren krever det.
- Ved gårdskåring skal produsenten være til stede ved avtalt kåringsstidspunkt, og dyra må være lett tilgjengelige.
- Ved gårdskåring kan en produsent få besøk av kåringsdommeren kun én gang per år.
- Ved gårdskåring må utstillere sikre at kåringsdommeren har gode arbeidsforhold, slik at dommeren kan foreta en grundig vurdering av dyra som stilles ut.

§ 5 Generelle krav ved dømming av bukker og geiter

- Bare dyr som er innmeldt i Geitekontrollen kan stilles ut.
- Dyr som stilles til kåring og på utstilling skal ha individnummer i henhold til gjeldene merkeforskrifter.
- Bukkekje som skal stilles til kåring må meldes inn på forhånd.
- Ved innmelding til kåring må bukkekjeet være registrert i Geitekontrollen som bukk, og fått beregnet avlsverdi (indeks) som bukk. Frist for innmelding er senest 3 måneder etter fødsel.
- Geitene skal være melket samme morgen, men ikke være tomme.
- Klauvene skal være velstelte. Om nødvendig skal de være beskåret.
- Bukkene skal være veid på kåringsdagen.
- Dyrene må være vant til å bli håndtert.
- Bukkekje kan ikke stilles til kåring mer enn én gang.

§ 6 Kåringsavgift

- Det skal betales en kåringsavgift for alle bukker som kåres.
- Bukker som vrakes skal det ikke betales kåringsavgift for.
- Fagrådet i NSG fastsetter kåringsavgiften, og NSG sørger for innkreving av den.

§ 7 Bortvisning

Styreren kan vise bort alle som gir feil opplysninger på et kåringssjå, som på annet vis forsøker å villed dommerne eller som ikke følger styrerens påbud.

§ 8 Klasseinndeling

Klasse 1	Bukkekje til kåring (med mor)
Klasse 2	Avkomsgranska bukker
Klasse 3	Bukker under avkomsgransking
Klasse 4	Geiter med indeks

§ 9 Premiering/kåring

- I klasse 1 kåres bukkekje for bruk i avlen.
- I klasse 2 og 4 kan det gis 1., 2. og 3. premie.
- Bukker i klasse 3 skal ikke ha premie.

§ 10 Individdømming

Eksteriørpoeng:

I alle klasser gis det eksteriørpoeng fra 1 – 10 (kun hele poeng brukes)

- Ved dømming legges det vekt på bein og ganglag. Ledd og leddvinkler skal være normale.
- Dyret skal ha god høyde og et tett hårlag.
- Dyret skal være godt utviklet, og det skal ikke ha defekter av noe slag.
- Bukker skal ha normalt utviklede testikler.

Jureksteriør:

Utstilte geiter og mødre til bukkekje for kåring skal få bedømt jureksteriøret der skalaen for kodebruk er 1 - 10. (kun hele poeng brukes)

- Poeng for «Jureksteriør» skal være en hovedkarakter for hvor godt skikket geita er for maskinmjølkning. Hovedvekta skal legges på egenskaper vi vet har virkning på:
  - Rask og fullstendig tømning av juret
  - Spenekoppene sitter godt på uten å krype oppover eller ramle av
  - Speneplassing, jurfeste og jurform som forebygger skader og jurbetennelse
- Geita skal ikke ha ekstra- eller dobbeltspener.

§ 11 Klasse 1: Bukkekje til kåring med mor

Korrekt slektskap

Bukker som stilles til kåring skal ha en far som er registrert i NSG sin avlsdatabank over kårede bukker. Fedre født i årgangen 2020 får unntak fra denne regelen, da kåring ble avlyst dette året. Det må også foreligge en godkjent farskapstest før bukken kan tildeles et kåringsnummer.

Innavl

Bukkekjeet skal ikke være avkom etter paring av nære slektninger. Hvis morfar til bukkekjeet også er far eller farfar til bukken, eller hvis farmor til bukkekjeet også er mor eller mormor, skal bukken ikke kåres.

Mora

Mor til bukken skal fortrinnsvis vises sammen med sønnen ved kåring, men kan også bli dømt på forhånd av godkjent dommer.

Kåringsgrunnlaget

Grunnlaget for kåring av bukkekjete er den sist beregnede avlsverdien for bukken selv, eksteriøret til bukken, jureksteriøret til mora og kaseingenstatus for alfa-S1-genet. I tillegg settes det krav til bukkens tilvekst fram til kåring.

$$\text{Sum kåringspoeng} = \text{bukkens avlsverdi} + \text{bukkens eksteriørpoeng} + \text{mors jureksteriør} + \text{kaseingenstatus}$$

Tabell 1. Oversikt over minstekrav ved ordinær kåring og nedre verdier ved kåring på dispensasjon

	Ordinære minstekrav	Nedre dispensasjonskrav
Avlsverdi	115	110
Eksteriør	7	7
Mors jureksteriør ¹	6	5
Kaseingenstatus ²	5	2
Sum kåringspoeng	133	125
Tilvekst (g per dag) ³	150	130

Kåring på dispensasjon:

- Dommeren kan i spesielle tilfeller kåre bukker der far ikke finnes i NSGs databank over kårede bukker.
- Hvis bukken ikke oppfyller de ordinære minstekravene for å bli kåra, kan dommeren i spesielle tilfeller kåre den på dispensasjon.
- Bukken må da oppfylle fem av de seks ordinære minstekravene.
- Årsaken til at bukken kåres på dispensasjon skal angis som en merknad ved innrapportering til NSGs kåringsdatabase og på kåringsbeviset.

Bukken skal ikke kåres dersom:

- Den er mindre enn tre måneder gammel
- Testiklene er unormale
- Tilveksten ikke er tilfredsstillende
- Bukken har over- eller underbitt og/eller skeivt bitt
- Bukken har ekstra speneanlegg
- Bukkemor har ekstra- eller dobbeltspene(r)

Kåringsnummer:

- Ved kåring får bukkekjeet et spesielt kåringsmerke med lilla farge.
  - Kåringsnummer er på 7 siffer (årstall (4) + individnummer innen år (3))
  - Kåringsnummer fungerer både som identitetsnummer og ætteboknummer
- Kåringsmerke er et tilleggsmärke. Bukkens opprinnelsesmerker må ikke fjernes.

¹ Dersom bukkens mor er død eller av annen grunn ikke blir bedømt i forbindelse med kåring, settes jureksteriøret til 6. Dette gjelder også når moren er dømt tidligere og har fått mer enn 6 i jureksteriør.

² Det må foreligge en kaseingentest av bukken for at den skal kunne kåres.

Bukken må ha kaseingenstatus "Ikke-null*Ikke-null" = 5 poeng for å bli kåret ordinært. Hvis bukken har kaseingenstatus "Ikke-null*Null" = 2 poeng kan bukken kåres på dispensasjon. Kaseingenstatus "Null*Null" = 0 poeng kvalifiserer ikke til verken ordinær kåring eller kåring på dispensasjon.

³ Ved beregning av tilvekst trekkes fødselsvekt, 3 kg, fra vekten ved kåring.

Tilvekstkravet gjelder for bukkekjete som er mellom 3 og 6 måneder gamle.

§ 12 Klasse 2: Avkomsgranska bukker

Grunnlaget for premie i klasse 2 er bukken sin offisielle avlsverdi, poeng for eksteriør og sumpoeng. Alle tre krav må være oppfylt for at bukk skal oppnå henholdsvis 1., 2. eller 3. premie.

Krav til premie:	1. premie	2. premie	3. premie
Avlsverdi	120	115	110
Eksteriørpoeng	8	7	6
Sum poeng	130	125	120

§ 13 Klasse 3: Bukker under avkomsgransking

Bukker under avkomsgransking kan mønstres og gis poeng for eksteriør. Dyr i klasse 3 skal ikke ha premie.

§ 14 Klasse 4: Geiter med indeks

Grunnlaget for premie i klasse 4 er geita sin avlsverdi, poeng for jureksteriør, eksteriørpoeng og sumpoeng. Alle tre krav må være oppfylt for at bukk skal oppnå henholdsvis 1., 2. eller 3. premie.

Krav til premie:	1. premie	2. premie	3. premie
Avlsverdi	110	105	100
Jureksteriør	8	7	6
Eksteriørpoeng	8	7	6
Sumpoeng:	130	123	116

For å oppnå førstepremie må geita ha hatt minst to kjeinger.

§ 15 Gavepremier

Med styrerens samtykke kan dommerne dele ut gavepremier (ekstrapremier) ved hvert sjå. Vilråra for å dele ut gavepremier er at disse blir gitt til styreren før sjået tar til, og at dommerne blir stilte helt fritt til å avgjøre grunnlaget for tildeling av disse.

§ 16 Dispensasjon

Fagrådet for geit kan i særlige tilfeller gi dispensasjon fra disse reglene.

§ 17 Endring av reglene

Reglene for kåring av bukkekje og dømning av melkegeiter er vedtatt av Fagrådet for geit 02.02.2021 og godkjent i styret i NSG 10.02.2021. Reglene kan kun endres av NSG.